

AB

Cyklus AB

Symfonicko- vokálny cyklus

67. koncertná sezóna

Štvrtok 19. máj 2016, cyklus A11

Piatok 20. máj 2016 cyklus B11

Koncertná sieň Slovenskej filharmónie, 19.00 h

| Slovenská filharmónia
| Slovenský filharmonický zbor
| Emmanuel Villaume *dirigent*
| Jozef Chabroň *zbormajster*
| Adriana Kučerová *soprán*
| Terézia Kružliaková *alt*
| Jozef Horváth *husľové sóla*

Gustav Mahler (1860-1911)

Symfónia č. 2 c mol *Auferstehung*

80'

Allegro maestoso

Andante moderato

Scherzo. In ruhig fließender Bewegung

Urlicht. Sehr feierlich aber schlicht

Im Tempo des Scherzo. Wild herausfahrend

Langsam. Misterioso

Srdečne vás pozývame na stretnutie s dirigentom
Emmanuelom Villaumeom a sólistkami Adrianou
Kučerovou a Teréziou Kružliakovou, ktoré sa uskutočnia
10 minút po koncerte v piatok 20. mája vo foyeri
Slovenskej filharmónie.

Od okamihu, keď Gustav Mahler opustil tento svet, nás delí už viac ako sto rokov. Zanechal nám fascinujúci hudobný svet v podobe piesní a obrovitých symfónií, ktoré významne završujú romantickú epochu a súčasne otvárajú svet novej hudby. V posledných troch rokoch svojho života Mahler napísal diela výrazne zahľadené do budúcnosti – sú plné hlbokých úvah, zvukovej úzkosti, nových zvukov a rétoriky, symbolov nového poznania a obrazov neznámeho, rýchlo sa meniaceho sveta. Nimi akoby jasnozrivo otvoril pohľad do storočia, ktoré inak patrilo k najstrašnejším v dejinách ľudstva. To všetko, čo ľudstvo prežilo v 20. storočí, akoby nám dnes príliš zastieralo pravú podstatu veľkého umenia. A tým je úžasná Mahlerova hudba, naplnená až po okraj úprimnosťou, túžobnými zvolaniami, silou vášne a opravdivosťou. Hudba, ktorá možno nelahodí existencialistom, behavioristom, semiotikom, materialistom (alebo všetkým tým, ktorí neznesú príchut' romantizmu) – napriek tomu však stojí stále pred nami ako neuveriteľné zjavenie zo začiatku modernej doby. Akoby nás aj po 100 rokoch upozorňovala na to, že svet a človek v ňom bol v podstate i vtedy taký istý ako dnes. Gustav Mahler je preto obdivovaným autorom myšlienok, hudobných symbolov a obrazov, ktorých zrozumiteľnosť, náročnosť a nespochybniteľne inteligentná hudobná krása sú nasmerované do budúcnosti v stave akejsi posvätnéj neporušenosti – a to i napriek rôznorodým vykladačom. Hoci Alfred Einstein vo svojej knihe o romantizme uvádza Mahlera spolu s Čajkovským ako príklad vysokej intenzity citového exhibicionizmu, pre dnešok to má význam vari len ako formálne potvrdenie Mahlerovho neskrývaného romantického východiska. Nie som si však istý, ktoré hudobné svedectvo je dnes aj po sto rokoch natoľko do biela rozžeravené, ako Mahlerove hudobné vízie. V literatúre o Mahlerovi sa s obľubou cituje výrok berlínskeho kritika Oskara Bie z roku 1934, ktorý fascinujúco vystihuje podstatu jeho tvorivej osobnosti: „*Dívam sa na jeho tvár ako na zrkadlo všetkých vášní a hrôz, ktoré nás dnes trápia väčšími ako inokedy. Je pre mňa výrazom našej doby, plnej bolesti, večného zápasu a krajnej únavy...*“

Zdá sa, že Mahler svojou hudbou zaútočil na pevnosť ľudskej duše spôsobom, aký bol i v 19. storočí veľmi zriedkavý – a v tomto zmysle prekonáva i gigantické masívy úctyhodného romantického dedičstva. Po všetkom, čo o Mahlerovi povedali i napísali Theodor W. Adorno, Ludwig Wittgenstein, Paul Stefan, Arnold Schönberg, Alban Berg, Bruno Walter i mnohí ďalší (Henry-Louis de la Grange, dirigenti Claudio Abbado, Simon Rattle a i.), je zrejmé, že pre dokonalejšie pochopenie Mahlerovej hudby dnes už netreba robiť takmer nič. Mahlerovo proroctvo „môj čas príde“, sa naplnilo – ľudstvo je i na začiatku 21. storočia ohrozené majestátnym posolstvom, obrovitosťou koncepcie a výrazovou hĺbkou Mahlerových symfónií. Je pravda, že farby našej doby zahrali aj Mahlera do bombastických masových demonštrácií jeho oslavovateľov v arénach, na štadiónoch *open air*... Mnohí to nemajú radi – ale možno aj k takým činom je jeho hudba predurčená, ak poznáme okolnosti pražskej premiéry 7. symfónie, alebo triumf mníchovskej premiéry Symfónie tisícov. Gustav Mahler so svojou extrémnou senzibilitou – on, o ktorom Alma Mahler sarkasticky hovorievala, že je s Bohom spojený telefonicky – tak vstupuje do veľkého sveta materializmu, kde ľudia akoby už nezaujímali otázky konverzie, lásky, duchovnosti, altruizmu, veľkodušnosti, spolupatričnosti, cti, morálky a priateľstva. Apoštol hudby káže aj dnes neznabohom a materialistom o kráse duchovného života i napriek hrôze smrti... predobrazom tohto obrazu dneška je Sv. Anton Paduánsky a jeho kázeň rybám v jeho prvej skutočne obrovitej 2. symfónii. Mahler teda i dnes vstupuje do nášho sveta, v ktorom triumfuje bezduchosť televíznych programov, kde sa hromadia haldy bezcenných kníh, z ktorých sú často bestsellery – do sveta, ktorý obdivuje politických dobrodruhov a ekvilibristiku podvodníkov – do sveta chudoby, krutosti, hodnotovej beznádeje, nerovnosti, strachu, vojen, hladu a nespravodlivosti...

Mahler žil v dobe, ktorá – ako ostatne každá doba – mala svoje úzkosti, sociálne neistoty a hrôzy – ale kým neprišla 1. svetová vojna a po nej nacistické peklo (*Entartete Kunst* a *Welteislehre* sa v porovnaní s koncen-

tračnými tábormi zdajú byť malichernosťou...) a bolševický teror, hodnotové a politické rámce ešte neohrozovali samotnú podstatu kultúry a umenia. Monarchisticko-buržoázna Viedeň sa síce vedela pohoršiť na všetom (napr. Klimtove spoločenské peripetie), ale bola to spoločnosť, kde si ľudia prirodzene vážili vzdelanie, právo, tvorivosť a panovalo v nej povedomie o tom, čo je skutočne dobrý vkus a kvalitné umenie. Od dirigenta Bruna Waltera sa napríklad dozvedáme, aké boli vtedy nároky a kritériá na koncertnú a opernú prevádzku. Najosvietenejšie 20. storočie však so sebou prinieslo okrem vojen aj osudové rozdelenie sveta, v ktorom sa presadili na dlhé desaťročia anticivilizačné hnutia, postavené na ničení, ponižovaní, rasovej nenávisti a vyvražďovaní, režimy, ktoré zneuctili ešte aj zmysel človeka pre povinnosť, profesionalitu, tradíciu a úctu k tvorivosti. Hľadiac do tváre Gustava Mahlera – konvertitu (ktorému, ako sa zdá, mnoho súčasníkov neuverilo obrátenie na katolicizmus) – sa ani po 100 rokoch nezdá, že by ľudstvo výrazne pokročilo v akýchkoľvek ľudských ukazovateľoch a veľká časť sveta – ten náš nevynímajúc – má stále obrovské spoločenské a hodnotové problémy. Mahlerove nástočivé hudobné výkriky nebudú asi ani v budúcnosti oslovovať dostatočné množstvo ľudí na to, aby sa spoločnosť a život človeka v nej stali lepšími a dôstojnejšími...

Mahlerova hudba je záznamom ľudskej duše a rozprávaním o jej životnom smerovaní v tom najhlbšom a najúprimnejšom zmysle slova. Zaujímavé je, že Ludwig Wittgenstein to svojho času takto nevidel a s dešpektným o Mahlerovi utrúsil okrem iného i to, že v porovnaní s veľkými dielami a vo vzťahu k európskemu dedičstvu sa práve jemu nepodarilo akoby „*skrotiť divú zver*...“ Wittgenstein však ostal v tomto postoji osamotený, bezradný v posudzovaní emocionálnych významov a hudobných kvalít Mahlerovej hudby. Má „nezničiteľnosť“ romantizmu v Mahlerovej hudbe znamenať, že i desivé polohy hudobného progresu a nenapodobiteľne nový tón Deviatej symfónie, ktoré tak uchvátili Albana Berga, sú s týmto „romantizmom“ neoddeliteľne spojené? Áno, určite – možno „*neskrotil divú zver*“

v oplotenej „zoologickej záhrade romantizmu“, ale to preto, lebo sa celý život hnal akoby po nekonečnom safari v nepreskúmanej krajine zvukov a namiesto *krotiteľa* sa stal *objaviteľom*. Procesualita, harmónia a orchesterálne farby Mahlerových posledných skladieb nadhlo určili smery symfonickej fantazmagórie v hudbe 20. storočia. Mahlerove inovácie sú ukryté hlboko v jeho hudobnej syntaxi, zrastené s atribútmi romantizmu, lebo to bola matéria, estetika a koncepcia onej doby... Ak považoval symbolicky Dostojevského za dôležitejšieho ako kontrapunkt, tak je logické, ak mladý Webern na to odpovedá, že „oni“ majú Strindberga. Ktovie, možno v budúcnosti napokon príde k reinterpretácii a prehodnoteniu Mahlerovho romantizmu v súlade s historickou skúsenosťou, ktorú my dnes ešte mať nemôžeme... a potom sa možno z *nezničiteľného* zmení na *nezniesiteľný*...my sa to však už nedozvieme.

Mahler nepísal žiadnu svoju symfóniu tak dlho – a vo viacerých etapách – ako práve 2. symfóniu c mol. Jej konečná podoba je výsledkom autorových zámerov vytvoriť veľké, vokálno-inštrumentálne dielo hlbokých myšlienok a krajnej intimity. Vznikala medzi rokmi 1888 a 1894 a pri zrode celej jej koncepcie stála prvá časť, sprevádzaná označením *Totenfeier*. Mahler opustil v tom čase miesto dirigenta v Budapešti a presídlil do Hamburgu – a spoznal dirigenta Hansa von Bülowa, ktorý však onedlho v roku 1894 zomrel. V tom čase Mahler už mal hotové takmer tri časti symfónie a neúspešne hľadal text pre poslednú časť so zborom. Podľa vlastných slov bola pre neho práve tryzna Hansa von Bülowa v hamburskom chráme St. Michaelis-Kirche rozuzlením tejto dilemy, lebo práve tu počul báseň *Die Auferstehung* (Vzkriesenie) F. G. Klopstocka, ktorú aj použil vo svojom finále v majestátnom obsadení a dvoma sólovými hlasmi. Koncepcia 2. symfónie však ukazuje nielen veľkolepú, oratoriálno-symfonickú formu podľa Beethovenovho vzoru – použitie hudby dvoch piesní zo zbierky *Des Knaben Wunderhorn*, ktorú si Mahler veľmi zamiloval (Sv. Anton Paduánsky káže rybám a *Prasvetlo*) ukazujú autora – romantika, ale plného

protikladných významov, prekračujúcich tradičný estetický rámec. Ironická a sarkastická hudba piesne Sv. Antona Paduánskeho (v texte básne napríklad čítame: *kázeň sa vám páčila – no vás nepoznačila ...*, vecný preklad autora) ostro kontrastuje so scenériou mystického *Prasvetla* a hlavne s takpovediac „otvoreným“ nebom aktu záverečného vzkriesenia, mimochodom najdlhšej Mahlerovej symfonickej časti. Okrem toho šiel Mahler v hudobnej koncepcii ešte ďalej: okrem obrovského orchesterálneho obsadenia je tu navyše samostatná skupina dychových nástrojov a aparátu bicích nástrojov, vytvárajúca prekvapivý priestorový efekt. S týmto obrovským aparátom vytvára Mahler celý rad hudobných situácií s mimoriadnym účinkom. Ohlasy na 2. symfóniu, ktorá zaznela ako celok 13. decembra 1895 v Berlíne, boli veľmi rozdielne – na počiatku stál sám von Bülov, ktorému Mahler prehral celú prvú časť (*Totenfeier*) a podľa autorových vlastných slov to nebola pozitívna reakcia...dobová kritika i publikum boli dosť nemilosrdné a odmietavé, poznáme však obdivnú reakciu Antona Weberna i trochu záhadný výrok Johannesu Brahmsa – údajne nazval Mahlera „kráľom revolucionárov“, čo síce vystihuje Mahlerovu ambíciu, niečo však necháva nevysvetliteľne otvorené...

Mahlerova 2. symfónia dnešnému poslucháčovi znie pochopiteľne inak, ako ľuďom na konci 19. storočia. Napriek monumentálnym rozmerom je predovšetkým významovo krehká vo svojej veľkoleposti a príliš protikladná vo svete hudobného výrazu neskorého romantizmu. V tom je jej energický modernizmus – postaviť oproti mystickému romantizmu wagnerovského sveta sarkasticky realistické hudobné situácie, predznamenávajúce existencialistické koncepcie začiatku 20. storočia. Takto vytvára nezvyčajne znepokojivé ovzdušie, akokoľvek ukotvené v romantickej obruči novoromantickej tendencie nekončiaceho hľadania ľudského individua a jeho videnia sveta.

Autor textu: Egon Krák

Urlicht

O Röschen rot!
Der Mensch liegt in größter Not!
Der Mensch liegt in größter Pein!
Je lieber möcht' ich im Himmel sein.
Da kam ich auf einen breiten Weg:
Da kam ein Engelein und wollt' mich abweisen.
Ach nein! Ich ließ mich nicht abweisen!
Ich bin von Gott und will wieder zu Gott!
Der liebe Gott wird mir ein Lichtchen geben,
Wird leuchten mir bis in das ewig selig Leben!
(Aus Des Knaben Wunderhorn)

Im Tempo des Scherzos

Aufersteh'n, ja aufersteh'n
Wirst du, mein Staub,
Nach kurzer Ruh'!
Unsterblich Leben! Unsterblich Leben
wird der dich rief dir geben!
Wieder aufzublüh'n wirst du gesät!
Der Herr der Ernte geht
und sammelt Garben
uns ein, die starben!
(Friedrich G. Klopstock)

O glaube, mein Herz, o glaube:
Es geht dir nichts verloren!
Dein ist, ja dein, was du gesehnt!
Dein, was du geliebt,
Was du gestritten!
O glaube
Du wardst nicht umsonst geboren!
Hast nicht umsonst gelebt, gelitten!
Was entstanden ist
Das muß vergehen!
Was vergangen, auferstehen!
Hör' auf zu beben!

Prasvetlo

Ach, ružička červená!
Človek leží uprostred trápenia!
Človek prežíva najväčší ból!
Radšej by som v nebi bol.
Na cestu širu tam sa dám:
Anjel zjaví sa mi a odmietnuť chce ma!
Ó, nie! Odradiť sa nenechám!
Z Boha som a k Bohu sa vrátiť chcem!
Láskavý Boh svetielko mi dá,
Až k blaženému bytiu prežijari si ma!
(Z Chlapcovho zázračného rohu)

V tempe scherza

Povstať, áno, povstať
Snaž sa, prach môj,
Po oddychu krátkom!
Život večný! Život večný znova
ti dá ten, kto ťa volal!
Čo sial si, rozkvitne zasa!
Boh úrody vyberá sa
a sťahy snopy zbiera nás,
ktorých naplnil sa čas!
(Friedrich G. Klopstock)

Ach, ver, srdce moje, ach, ver:
Stratené pre teba nie je nič!
Všetko spoznané je tvoje, áno, tvoje!
Všetko milované, prežité
zostane tvoje!
Ach, ver,
Nikdy sa zbytočne nezrodíš!
Márne neboli utrpenia, boje!
Čo raz vzniklo,
pominúť sa musí!
Pominuté povstať skúsi!
Chviet' prestaň sa!

Bereite dich zu leben!
O Schmerz! Du Alldurchdringer!
Dir bin ich entrungen!
O Tod! Du Allbezwinger!
Nun bist du bezwungen!
Mit Flügeln, die ich mir errungen,
In heißem Liebesstreben,
Werd'ich entschweben
Zum Licht, zu dem kein Aug' gedrungen!
Sterben werd' ich, um zu leben!
Aufersteh'n, ja aufersteh'n
wirst du, mein Herz, in einem Nu!
Was du geschlagen
zu Gott wird es dich tragen!

(Gustav Mahler)

Na život priprav sa!
Ach, bolest! Prenikneš všetkým!
Od teba som sa odtrhol!
Ach, smrt! Premôžeš všetkých!
Teraz si zrazená s pokorou!
S krídlami, ku ktorým som si pomohol,
V prudkom lásky zomieraní
Vzlietnem unášaný
K svetlu, kam neprenikne žiadne oko!
Zomriem, aby som živý bol!
Povstať, áno, povstať
Snaž sa, srdce moje, v okamihu!
Čo premôžeš,
Povznesie ťa k Bohu!

(Gustav Mahler)

Preklad: Michal Vincent

Vážení abonenti,

*návštevníci koncertov Slovenskej
filharmónie, ďakujeme za vašu priazeň
Slovenskej filharmónii počas
67. koncertnej sezóny a tešíme sa na vás
na koncertoch v budúcej koncertnej sezóne.*

*Abonentky na nadchádzajúcu koncertnú
sezónu a vstupenky na 52. ročník
festivalu Bratislavské hudobné slávnosti
budú v predaji od 22. septembra 2016*

*v Historickej budove Slovenského
národného divadla.*

*Pokladnica Slovenskej filharmónie bude
v tejto sezóne otvorená do 13. júna 2016.
Vstupenky na koncert 19. júna 2016
budú v predaji hodinu pred koncertom
v mieste jeho konania a online
na www.filharmonia.sk a v sietach
Ticketportal a eventim.*

Adriana Kučerová

je pokračovateľkou slávnej tradície slovenských sopranistiek ako Lucia Popp, Edita Gruberová alebo Ľubica Vargicová. Absolvovala vokálne štúdium na Vysokej škole múzických umení v Bratislave v triede Viktórie Stracenskej a na Národnom konzervatóriu v Lyone. Na konte má ocenenia z medzinárodných súťaží, k najvýznamnejším patrí 1. cena, absolútne víťazstvo a zisk ďalších štyroch cien na medzinárodnej súťaži Hans Gabor Belvedere vo Viedni v roku 2005.

Hostovala v prestížnych operných domoch ako napríklad Teatro alla Scala v Miláne, Teatro dell'Opera di Roma, Bavorská štátna opera v Mníchove, Berlínska štátna opera, Viedenská štátna opera, parížska Opera de Bastille, Teatro Colón v Buenos Aires, Tel Aviv Opera, Theater an der Wien, Houston Grand Opera, Dallas Opera; vystúpila tiež v rámci Glyndebourne Festival, Salzburg Mozart Wochen, Salzburg Festival, Pražská jar, Ravenna Festival, BBC Proms atď. Spolupracovala s takými dirigentskými osobnosťami ako Daniel Barenboim, Gustavo Dudamel, Vladimir Jurowski, Riccardo Muti, Nicolaus Harnoncourt, Fabio Luisi alebo Kent Nagano.

V poslednom období hostovala ako Anne Trulove v Stravinského opere Osud zhýralca v Berlínskej štátnej opere, ako Lisaura v Händlovej opere Alessandro (európske turné s orchestrom Armonia Atenea), ktorá vyhrala prestížne ocenenie hudobnej televízie

Mezzo ako najlepšia operná inscenácia roku 2014. Účinkovala tiež v rámci koncertného uvedenia Händlovej opery Xerxes v Dortmunde a absolvovala európske turné s ďalšou Händlovou operou Orlando pod taktovkou Jeana-Christopha Spinosiho. Adriana stvárnila tiež hlavnú postavu v opere Liška Bystrouška v Štátnej opere v Hamburgu, postavu Adiny v opere Nápoj lásky vo Viedenskej štátnej opere (spoločne s Juanom Diegom Flórezom) a tú istú rolu stvárnila aj v produkcii Teatro Colón v Buenos Aires. Vo Viedenskej štátnej opere neskôr stvárnila aj postavu Rosiny v opere Barbier zo Seville. Popri operných produkciách sa Adriana Kučerová aktívne venuje aj koncertnému repertoáru siahajúcemu od baroka až po súčasnosť. Ako koncertný umelec vystúpila v uplynulých mesiacoch v Petrohrade (Veľká sála Petrohradskej filharmónie), Londýne (Royal Festival Hall), Ríme (Santa Cecilia), Štokholme (Štokholmská koncertná sieň), Barcelone (Palau de la Musica Catalana) alebo v Prahe (Rudolfínium a Obecní dům). V marci 2016 nahrala v sprievode klaviristu Róberta Pechanca svoje profilové CD s názvom Bartók, Janáček, Martinů, Suchoň: Songs, ktoré vyjde 30. mája pod hlavičkou vydavateľstva Viva Musica! records.

Terézia Kružliaková

študovala na Konzervatóriu J. L. Bellu v Banskej Bystrici u Dagmar Rohovej-Boksovej a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave u Zlatice Livorovej, ktorú ukon-

čila roku 2004. Absolvovala tiež majstrovský interpretačný kurz u Reginy Resnik v talianskom Trevisi. Mladá mezzosopranistka úspešne absolvovala niekoľko domácich i zahraničných súťaží. Získala 1. cenu v juniorskej kategórii na Medzinárodnej speváckej súťaži A. Dvořáka v Karlových Varoch (2001). Stala sa aj víťazkou súťaže Mikuláša Schneidra-Trnavského v Trnave (2002), roku 2003 triumfovala na súťaži venovanej pamiatke poľskej speváčky Ady Sari v Nowom Sączu a o rok neskôr vyhrala Súťaž Toti Dal Monte v Trevisi. Už ako študentka účinkovala Terézia v Štátnej opere v Banskej Bystrici a od roku 2003 je sólistkou Slovenského národného divadla v Bratislave, kde je v súčasnosti obsadená do postáv Maffia Orsiniho (Donizettiho Lucrezia Borgia), Olgy (Čajkovského Eugen Onegin), Suzuki (Pucciniho Madama Butterfly) a Rosiny (Rossiniho Barbier zo Seville). Špeciálne uznanie si získala v postavách Suzuki a Olgy pod vedením nemeckého režiséra Petra Konwitschneho.

Terézia Kružliaková hostovala v Štátnej opere Praha, Národnom divadle v Brne (Olga, Angelina v Rossiniho Popoluške). Roku 2004 účinkovala ako Rosina v Teatro Comunale v Trevisi a o rok neskôr sa v tejto úlohe predstavila v portugalskom Porte. Účinkovala tiež na prestížnych projektoch a festivaloch (Bratislavské hudobné slávnosti, Zámocké hry zvolenské, Pražská jar, Jesenný festival duchovnej hudby v Olomouci, Medzinárodný hudobný festival Karla Dittersa von Dittersdorf ad.). V rámci Bratislavských hudobných slávností účinkovala ako Orsini v koncertnom predvedení Donizettiho opery Lucrezia Borgia so svetovo preslávenou sopranistkou Editou Gruberovou. Pravidelne účinkuje s orchestrami a vokálnymi telesami na Slovensku (Slovenská filharmónia, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Slovenský filharmonický zbor) i v zahraničí. Spolupracuje tiež s dirigentmi ako sú Seiji Ozawa, Andriy Yurkevych, Jaroslav Kyzlink, Ondrej Lenárd, Rastislav Štúr ad. V rámci Dní slovenskej kultúry v Ruskej federácii roku 2004 účinkovala s Moskovským akademickým symfonickým orchestrom. Roku 2008 realizovala vo viedenskom Musikvereine skladbu slovenského autora Jevgenija Iršaia Lost Wor(l)ds. Roku 2011 účinkovala v Konzerthause vo Viedni v Korunovačnej omši

W. A. Mozarta a na piesňovom recitáli a o rok neskôr v Théâtre Toursky v Marseille na koncerte operných árií. V spolupráci so Symfonickým orchestrom Českého rozhlasu realizovala Mahlerovu Pieseň o zemi a Verdiho Requiem. Diskografia Terézie Kružliakovej obsahuje CD nahrávky so Symfóniou č. 9 L. van Beethovena a Requiem D. Cimarosu.

Emmanuel Villaume

sa narodil v roku 1964 v Štrasburgu, kde získal hudobné vzdelanie na Konzervatóriu, v štúdiách pokračoval na Univerzite Sorbonne v Paríži, ktorú absolvoval v odboroch literatúra, filozofia a muzikológia. Je uznávaným autorom muzikologických článkov a výskumných referátov, už ako 21-ročný zastával post dramaturga v štrasburskej Rýnskej opere.

Pravidelne spolupracuje s opernými domami v Spojených štátoch amerických ako Metropolitná opera (Madam Butterfly, Samson a Dalila a Carmen), Lyrická opera v Chicagu (Bohéma, Manon Lescaut, Predaná nevesta, Samson a Dalila), Washingtonská opera (Lastovička, Norma, Le Cid, Hoffmannove poviedky a Lucia di Lammermoor), v operných domoch v San Franciscu (Madam Butterfly a Werther), Los Angeles (Hoffmannove poviedky, Lastovička a Veľkovojsvodkyňa z Gerolsteinu), Saint Louis (Lastovička a Faust), Santa Fe (Lovci perál a Veľkovojsvodkyňa z Gerolsteinu), Dallase (Faust, Figarova svadba, Carmen a Iolanta). V rokoch 2001-2010 bol hudobným riaditeľom pre

operu a orchester v rámci hudobného festivalu v americkom Spolete.

Na medzinárodnej scéne sa maestro Villaume predstavil v Kráľovskej opere Covent Garden (Manon, Hoffmannove poviedky a Lastovička), Montreale (Cesta do Paríža), Tokiu - Bunka Kaikan (Gavalier s ružou), Teatro Colón (Pelléas a Mélisanda), parížskej Opéra Bastille (Rigoletto), Toulouse (Mignon), Nice (Faust), Marseille (Pelléas a Mélisanda, Samson a Dalila, Carmen a Norma), Mníchove (Hoffmannove poviedky), v Nemeckej opere Berlín (Tosca), Hamburgu (Blúdiaci Holanďan); Bonnskej opere (Dievča zo zlatého Západu), Kolíne nad Rýnom (Bohéma a Werther), La Fenice v Benátkach (Thaïs, Križiak v Egypte a Afričanka), Teatro Regio v Turíne (Ariadna na Naxe, Hrad kniežaťa Modrofúza a Hoffmannove poviedky), Martina Franca (Veľkovejvodkyňa z Gerolsteinu), v Teatro Real v Madride (Hoffmannove poviedky a Werther), v Monte Carle (La Pêrichole a Werther) a vo Viedni v rámci festivalu Klangbogen (Don Quichotte a Menottiho Goya s Plácidom Domingom). Emmanuel Villaume je od roku 2009 šéfdirigentom Slovenskej filharmónie. Do roku 2013 bol zároveň aj umeleckým riaditeľom a šéfdirigentom Slovinskej filharmónie v Ľublani.

Bol prizvaný k spolupráci s Montrealskými symfonikmi v Montreale a Carnegie Hall, s orchestrami v Chicagu, Los Angeles, San Franciscu, Houstone, Bostone, Tanglewoode a európskymi orchestrami - Orchestre de Paris, Filharmonický orchester Francúzskeho rozhlasu, Beethovenhalle Orchester v Bonne, Mnichovský rozhlasový orchester, Filharmonický orchester Monte Carlo, Dánsky národný symfonický orchester, Nórsky rozhlasový orchester, Kunglinga Filharmonikerna a Česká filharmónia, ako aj s austrálskymi orchestrami v Sydney, Melbourne a Brisbane a v Ázii s Orchestrom NHK v Tokiu, Tokijským metropolitným symfonickým orchestrom a s orchestrom Čínskej národnej opery počas Olympijských hier 2008.

Emmanuel Villaume diriguje prominentné operné a symfonické orchestre po celom svete. V súčasnosti pôsobí tretiu sezónu ako hudobný riaditeľ Opery

v Dallase, v koncertnej sezóne 2015-2016 ho čakajú predstavenia opier Tosca, projektu Loď komediantov a svetová premiéra predstavenia Marka Adama Milý Santa Claus. Hostovania Emmanuela Villauma v USA zahŕňajú Romea a Júliu v Lyrickej opere v Chicagu a v lete 2016 návrat do Opery v Santa Fe. Na základe veľkého úspechu v roku 2014 s operou Manon Lescaut v londýnskej Kráľovskej opere sa umelec vracia do Covent Garden dirigovať operu Tosca. Manon Lescaut bola tiež dôvodom, na základe ktorého získal v januári 2015 pozvanie do Metropolitnej opery.

V septembri 2015 sa Emmanuel Villaume stal hudobným riaditeľom a šéfdirigentom orchestra PKF – Prague Philharmonia. S týmto telesom a Annou Netrebko realizoval nahrávku pre spoločnosť Deutsche Grammophon a projekt pre Warner Classics s Bryanom Hymelom a v decembri sa vracia do Kráľovskej opery v Muscate spoločne s hosťujúcou sopranistkou Sondrou Radvanovskú.

Dnešným koncertom Emmanuel Villaume končí svoje sedemročné pôsobenie vo funkcii šéfdirigenta Slovenskej filharmónie a s bratislavským obecnstvom sa rozlúči. Za pultom nášho orchestra sa znova objaví ako hosť až v júni 2017, keď uvedie Mahlerovu Symfóniu č. 3.

Jozef Chabroň

ukončil štúdium v roku 2007 na VŠMU v Bratislave v odbore zborové dirigovanie pod pedagogickým vedením prof. Blanky Juhaňákovej. V rámci diplomového

koncertu dirigoval Beethovenov 5. klavírny koncert Es dur Cisársky a Mozartovo Rekviev za spoluúčinkovania Štátneho komorného orchestra Žilina, Žilinského miešaného zboru a sólistov. V januári 2006 dostal možnosť spolupracovať so Slovenským filharmonickým zborom ako asistent hlavnej zbormajsterky Blanky Juhaňákovovej. Od sezóny 2013/2014 pôsobí ako zbormajster SFZ.

Pripravil SFZ na uvedenie množstva vokálno-inštrumentálnych diel ako napr.: Thamos, kráľ egyptský W. A. Mozarta, Daphnis a Chloé M. Ravela, Nocturná C. Debussyho, Stvorenie J. Haydna, Kristovo detstvo H. Berliozu, Lobgesang F. Mendelssohna Bartholdyho, Žalm zeme podkarpatskej E. Suchoňa, Messa di Gloria G. Pucciniho, Rekviev W. A. Mozarta, Symfónia č. 13 Babij jar D. Šostakoviča, Stabat Mater K. Szymanowského, Persefona I. Stravinského, Glagolská omša L. Janáčka, premiérové uvedenie Missa pro defunctis E. Kráka, Missa pro nobis R. Bergera a ďalších. Počas doterajšieho pôsobenia v SFZ spolupracoval s viacerými renomovanými dirigentmi ako napr.: T. Guschlbauer, D. Gatti, L. Zagrosek, P. Schreier, E. Villaume, S. Baudo, N. Ballatsch, T. Lang, P. Vronský, F. Haider, P. Przytocki, L. Svárovský, P. Altrichter, R. Štúr, K. Bumann, Ch. Campestri a iní.

Najvýznamnejší umelecký počín v jeho doterajšej kariére predstavuje kompletné naštudovanie jedného z najnáročnejších operných titulov so SFZ, Schönbergovho diela Mojžiš a Áron pre Operný dom v Zürichu, ktorého premiéra sa uskutočnila 15. mája 2011 v Zürichu pod taktovkou dirigentskej legendy Christopa von Dohnányiho.

V sezóne 2014/2015 úspešne spolupracoval s Viedenskou štátnou operou v produkciách Tannhäuser R. Wagnera (október) a Chovančina M. P. Musorgského (november). Vo februári 2015 sa predstavil dirigentsky na samostatnom à cappella koncerte SFZ. V máji opätovne spolupracoval s Festivalom Richarda Wagnera vo Welsi v produkcii Tannhäuser.

V úvode sezóny 2015/2016 pripravil SFZ na uvedenie nového slovenského oratória Egona Kráka (celkovo

6 koncertov doma aj v zahraničí pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra). V septembri mal spoluprácu s Viedenskou štátnou operou v opakovanej produkcii Chovančina M. P. Musorgského. V októbri dirigoval Rachmaninovove Nešpory v Hamburgu a vo februári slávnostný à cappella koncert venovaný 70. výročiu založenia Slovenského filharmonického zboru. V závere sezóny 2015/2016 ho čaká spolupráca s Viedenskou štátnou operou v opakovanej produkcii Boris Godunov.

Slovenská filharmónia

bola založená roku 1949. Pri jej umeleckom zrode stáli dve významné osobnosti medzinárodného hudobného života Václav Talich (1949 – 1952) a Ľudovít Rajter (1949 – 1976, do roku 1961 ako jej umelecký šéf). Na umeleckom profilovaní orchestra sa podieľali ďalší šéfdirigenti – Tibor Frešo, Ladislav Slovák, Libor Pešek, Vladimír Verbickij, Bystrík Režucha a Aldo Ceccato. V rokoch 1991 – 2001 bol šéfdirigentom a hudobným riaditeľom Slovenskej filharmónie Ondrej Lenárd. V sezóne 2003/2004 pôsobil ako umelecký riaditeľ inštitúcie Jiří Bělohlávek. Roku 2004 sa stal šéfdirigentom Vladimír Válek, Peter Feranec ho vystriedal od septembra 2007. V roku 2009 sa šéfdirigentom stal francúzsky dirigent Emmanuel Villaume, zároveň v Slovenskej filharmónii pôsobí od roku 2007 ako stály hosťujúci dirigent Leoš Svárovský a od sezóny 2011/2012 aj Rastislav Štúr.

Z množstva hosťujúcich dirigentov je potrebné uviesť osobnosti svetového mena ako Claudio Abbado, Hermann Abendroth, Petr Altrichter, Karel Ančerl, Serge Baudo, Roberto Benzi, Miltiades Caridis, Sergiu Celibidache, James Conlon, Oskar Danon, Christoph von Dohnányi, Vladimir Fedosejev, János Ferencsik, Mariss Jansons, Neeme Järvi, James Judd, Peter Keuschnig, Dmitrij Kitajenko, Ken Ichiro Kobayashi, Kiril Kondrašín, Franz Konwitschny, Zdeněk Košler (ktorému na základe dlho-

ročnej úspešnej spolupráce Slovenská filharmónia roku 1996 udelila čestný titul šéfdirigenta in memoriam), Alain Lombard, Fabio Luisi, Jean Martinon, Kurt Masur, Sir Yehudi Menuhin, Riccardo Muti, Václav Neumann, Antonio Pedrotti, Alexander Rahbari, Karl Richter, Mario Rossi, Witold Rowicki, Kurt Sanderling, Sir Malcom Sargent, Peter Schreier, Václav Smetáček, Pinchas Steinberg, Otmar Suitner, Jevgenij Svetlanov, Ralf Weikert, Carlo Zecchi a mnohí ďalší, ale i skladateľov – interpretov vlastných diel ako Krzysztof Penderecki a Aram Chačaturian. Slovenská filharmónia je pravidelným hosťom významných európskych hudobných pódíí a festivalov. V rámci svojich početných zahraničných zájazdov vystúpila v takmer všetkých európskych krajinách, na Cypre, v Turecku, v Japonsku, Južnej Kórei a v USA. Slovenská filharmónia realizovala množstvo nahrávok pre rozhlas, televíziu a hudobné vydavateľstvá OPUS, Supraphon, Panton, Hungaroton, JVC Victor, RCA, Pacific Music, Naxos a Marco Polo.

Uplynulá koncertná sezóna 2014/2015 sa vyznačovala účasťou na významných festivaloch, na ktorých je Slovenská filharmónia pravidelným hosťom - domácich v Trenčianskych Tepliciach, Spišskej Novej Vsi, Piešťanoch a Skalici a zahraničných vo švajčiarskom Murtene a rakúskom Welsi.

Japonské turné v júli 2015, ktorým Slovenská filharmónia

nia zakončila sezónu 2014/2015, bolo už jej dvanástym a opäť na ňom nechýbali najvýznamnejšie koncertné sály Suntory Hall v Tokiu a Symphony Hall v Osake. Koncertná sezóna 2015/2016 prinesie množstvo kvalitných domácich produkcií ako aj veľmi zaujímavé zahraničné ponuky do krajín ako Južná Kórea, Španielsko, Nemecko a Švajčiarsko. V marci 2016 Slovenská filharmónia v poradí už po štvrtýkrát účinkovala v ománskom Royal Opera House Muscat, kde sa predstavila spolu s Anglickým národným baletom v predstavení Le Corsaire. Sezónu zakončí v júli 2016 slávnostným koncertom v Bruseli pri príležitosti slovenského predsedníctva v Rade EÚ.

Slovenský filharmonický zbor

je prominentným reprezentantom slovenského profesionálneho zborového umenia. Do hudobného diania vstúpil v roku 1946 ako Miešaný zbor bratislavského rozhlasu a prvé roky ho viedol jeho iniciátor a zakladateľ, dirigent Ladislav Slovák. V roku 1955 sa vedenia kolektívu ujal Jan Maria Dobrodinský, ktorý sa svojou viac než dvadsaťročnou činnosťou nemalou mierou zaslúžil o profiláciu a umelecké napredovanie ansámblu, začleneného v roku 1957 – už pod dnešným názvom – do zväzku telies Slovenskej filharmónie. Roku 1977 funkciu zbormajstra prijal Valentin Iljin, ktorého vystriedal vynikajúci znalec zborového spevu Lubomír Mátl, po ňom sa na ďalšom zvelaďovaní interpretačnej úrovne podieľali Štefan Klimo, Pavel Baxa, Pavol Procházka a Marián Vach. V tradícii zvyšovania interpretačnej úrovne zboru pokračovali Blanka Juhaňáková (1991-2001) a Jan Rozehnal (1991-2003). V rokoch 2003/2004 bol umeleckým vedúcim a hlavným zbormajstrom SFZ Marián Vach. Od januára 2005 zastávala post hlavnej zbormajsterky Slovenského filharmonického zboru Blanka Juhaňáková. V súčasnosti plní funkciu zbormajstra Jozef Chabroň.

Za polstoročie intenzívnej umeleckej aktivity SFZ vyrástol na teleso mimoriadnych kvalít a dnes sa radí k najlepším európskym ansámblom svojho druhu. Jedinečný technický arzenál, kultivovanosť prejavu, ideálna zvuková rovnováha hlasových skupín, ale aj interpretačná pohotovosť, spoľahlivosť a príkladná umelecká disciplína sa premietajú do suverénnych výkonov, plných tvorivého napätia a výrazovej sily, ktoré pri vzájomnej spolupráci ocenili mnohí renomovaní dirigenti, medzi nimi takí svetoznámi majstri taktovky ako Claudio Abbado, Serge Baudo, Bertrand de Billy, Jean Claude Casadesus, James Conlon, Dean Dixon, Christoph von Dohnányi, Vladimír Fedosejev, János Ferencsik, Daniele Gatti, Pedro Halffter, Riccardo Chailly, Dimitrij Kitajenko, Zdeněk Košler, Ondrej Lenárd, Alain Lombard, Fabio Luisi, Lorin Maazel, Kurt Masur, Zubin Mehta, Franz Welser-Möst, Antonio Pedrotti, Libor Pešek, Ľudovít Rajter, Helmuth Rilling, Karl Richter, Esa Pekka-Salonen, Peter Schreier, Pinchas Steinberg, Hans Swarowsky, Václav Talich, Emmanuel Villaume a Ralf Weikert. Okrem pravidelnej činnosti na domácej pôde zbor každoročne absolvuje množstvo zahraničných zájazdov, ktorých cieľom sa stali bezmála všetky európske krajiny, ale aj Maroko, Turecko a Japonsko.

Zbor spolupracoval s prestížnymi zahraničnými orchestrami ako napr.: Berlínski a Viedenski filharmonici, Viedenski symfonici, Izraelská filharmónia, Orchestre de Paris. Svojimi výkonmi prispel k lesku významných medzinárodných festivalových podujatí (Viedeň, Salzburg, Praha, Perugia, Edinburg, Berlín, Atény, Madrid, Paríž, Mníchov, Štrasburg).

Jeho bohatá diskografia obsahuje nahrávky pre slovenské i zahraničné televízne a rozhlasové stanice, ako aj pre renomované nahrávacie spoločnosti, z ktorých možno spomenúť Opus, Supraphon, Deutsche Grammophon, Hungaroton, Sony, Marco Polo, Naxos, Nuova Era, Decca a mnoho ďalších.

V uplynulej koncertnej sezóne 2014/2015 SFZ opätovne spolupracoval s Viedenskou štátnou operou v produkciách Tannhäuser R. Wagnera (dirigent Peter

Schneider) a Chovančina M. P. Musorgského (dirigent Semyon Bychkov), ako aj s Festivalom Richarda Wagnera vo Welsi, kde zbor spoluúčinkoval so Slovenskou filharmóniou v opakovanej produkcii Tannhäuser (dirigent Ralf Weikert). SFZ vystúpil na Veľkonočnom festivale duchovnej hudby v Brne s Filharmóniou Brno v dielach F. Poulenca a A. Pärta pod taktovkou Wouteru Padberga. Koncom sezóny sa SFZ predstavil na domácich hudobných festivaloch v Košiciach, Piešťanoch a Nitre.

Sezónu 2015/2016 začal SFZ koncertmi venovanými 200. výročiu narodenia Ľ. Štúra, na ktorých uviedol nové slovenské oratórium E. Kráka Pútnici pod vedením Rastislava Štúra (Banská Štiavnica, Bratislava, Martin, Žilina, Paríž a Berlín). SFZ opakovane vystúpi na scéne Viedenskej štátnej opery v produkciách Chovančina (dirigent James Conlon) a Boris Godunov (dirigent Marko Letonja). Vo februári 2016 si SFZ pripomenul slávnostným à cappella koncertom 70. výročie svojho založenia. Svoju jubilejnú sezónu zakončí v júli 2016 galakonzertom v Bruseli, kde bude spoluúčinkovať so Slovenskou filharmóniou.

PARTNERI SF:

MEDIÁLNI PARTNERI SF:

*Slovenská filharmónia
Medená 3, 816 01 Bratislava
Slovenská republika*

POKLADNICA SLOVENSKEJ FILHARMÓNIE

Reduta, Nám. Eugena Suchoňa 1, Bratislava.

Otvorená v pracovných dňoch:

po 9:00 – 14:00 h

ut – pia 13:00 – 19:00 h

a hodinu pred koncertom v mieste jeho konania

REZERVÁCIE:

telefonicky: +421 2 204 75 233

e-mail: vstupenky@filharmonia.sk

Online predaj a rezervácie na www.navstevnik.sk

Slovenská filharmónia vyhotovuje obrazové snímky a zvukové a zvukovo-obrazové záznamy z koncertov a je oprávnená ich použiť primeraným spôsobom na umelecké účely. Slovenská filharmónia je štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR.